

FABRICE POLDERMAN (1885-1948)

1919

Fabrice Polderman werd geboren te Nieuwpoort op 12 november 1885 en overleed te Rio-de-Janeiro op 22 oktober 1948.

Nadat de eerste titularis-hoogleraar in de Duitse filologie bij de Faculteit der wijsbegeerte en letteren van onze rijksuniversiteit te Gent — prof. A. Bley — de leeftijdsgrens had bereikt en tot het emeritaat werd toegelaten, op 14 april 1919, werd te zijner vervanging een beroep gedaan op een van de beste oud-studenten,

door hem gevormd, nl. op Fabrice Polderman.

*Naar een schilderij door
Gustave van de Woestijne*

Deze ontving zijn humanioraopleiding in het koninklijk atheneum te Brugge, aan de voorbereidende afdeling waaraan trouwens zijn vader was verbonden als onderwijzer. Gedurende de academische jaren 1904-1908 volgde Fabrice Polderman met het meeste succes de leergangen van de candidatuur en het doctoraat in de Faculteit der wijsbegeerte en letteren, groep E: Germaanse filologie, te Gent. Er zat vroeg een niet alledaags dynamisme in de jonge Polderman. Reeds vóórleer hij het atheneum te Brugge verliet, had hij bijv. de hand in de publicatie van een serie-uitgave van verhaalwerk van vlaamse prozaschrijvers, die spijtig genoeg dra met financiële moeilijkheden te worstelen kreeg.

Als student te Gent en wel bepaalde-

lijk in de Duitse taal- en letterkunde, leverde hij voort vaste bewijzen van breed uitslaande belangstelling, ook in dingen buiten zijn eigenlijk, enger begreemd studiegebied. Men ga het hierin al na: dat hij voor de universitaire wedstrijd 1905-1907 tot laureaat ex aequo uitgeroepen werd voor de groep „Romaanse filologie” met een verhandeling over „Le symbolisme dans la littérature française contemporaine”, waaraan de jury niet minder dan 90 punten op de 100 toekende; nog het jaar daarop, in de universitaire wedstrijd 1906-1908 voor de Romaanse filologie andermaal, verwierf hij opnieuw de eerste plaats met 70 punten op 100, op grond van de dissertatie „L’histoire de la renaissance des lettres françaises en Belgique vers 1880”. Het valt toch als geheel uitzonderlijk te vermelden dat een candidaat twee jaren na mekaar meedingt in een wedstrijd, als bedoeld, van dezelfde

groep van wetenschappen en evenzeer op zijn minst dat die candidaat beide malen de prijs wegkaapt.

Nochtans eerst na deze dubbele bekroning, eerst nadat hij met glans te Gent zijn doctorsdiploma in de Germaanse filologie had behaald, zette Fabrice Polderman regelmatig studiën in de Romaanse taal- en letterkunde in, waarvoor hij zich aan de rijksuniversiteit, thans te Luik, liet opschrijven. In de Reisbeurzenwedstrijd van 1909 werd hij 3^e gerangschikt na indiening en verdediging van zijn doktoraal proefschrift „De novellen van Th. Storm”, de Duitse schrijver van de 19^e eeuw.

Hij was een korte tijd werkzaam in het rijksmiddelbaar onderwijs als leraar in de Nederlandse en Duitse talen aan de koninklijke atheneums te Chimay eerst, dan te Bergen.

Het uitbreken van de oorlog 1914-1918 verraste hem in het ouderlijk huis te Brugge. Vandaar week hij uit naar Engeland, alwaar hij in de belgische vluchtelingenmiddens en ook in andere kringen met lessen en voordrachten zijn kennis mild ten beste gaf.

Na 's lands bevrijding weergekeerd van overzee, werd hem in 1919 op 13 november zijn benoeming tot docent in de Duitse taal- en letterkunde aan de Gentse universiteit. Van 31 maart tot 30 november 1921 was hij er ook belast met de cursus in de Duitse taal in de Hogere Handelschool bij de Faculteit der rechtswetenschappen. In juni 1925 vroeg en bekwam hij zijn ontlasting in de Faculteit der wijsbegeerte en letteren van al de door hem gedoceerde vakken, uitgezonderd de geschiedenis der Duitse letterkunde en de verklaring van Duitse auteurs (partim : moderne tijden) in het doktoraat. Op 10 oktober 1925 werd hij tot gewoon hoogleraar bevorderd.

Ondertussen leverde hij bewijzen van onloochenbaar administratief talent bij de uitoefening van het zeer voornamelijk ambt van kabinetshoofd van de minister van kunsten en wetenschappen: een eerste maal koos hem daarvoor uit prof. Eugène Hubert, van 17 december 1921 tot 25 oktober 1922, wanneer deze minister Zijne Majesteit de Koning om ontslag verzocht; een tweede keer stond prof. Polderman in de bedoelde hoge functie minister Camiel Huysmans ter zij, van 19 juni 1925 tot 21 november 1927, dus langer dan twee volle jaren die in de zeer belangrijke periode vielen, toen de vervlaamsing van de Gentse Universiteit haar uiteindelijk beslag diende te krijgen. Men mag volhouden dat prof. Polderman daartoe zonder misbaar of lawaai in gezonde vlaamsgezinde richting machtig heeft bijgedragen.

Overigens in dezelfde mate als voor de wetenschap had hij alle goede zorg over voor de bloei van de kunsten, de plastische en de andere, in het land. De opleiding, genoten in zijns vaders huis, legde hem zulks als 't ware als iets vanzelfsprekends op. Hij was alleszins een echte artistieke natuur; wetenschappelijk gedrild, klopte toch het hart in hem met onverzwakte slag voor woord- en schilder- en beeldhouw- en muziekkunst; ook voor hun lofwaardige ontplooiing spande hij zich onvermoeibaar in, waar het maar kon. Meer dan een belgisch kunstenaar hielp hij in zijn opgang en bewerkte voor hem de verdiende bekendheid bij een ruim

publiek. Aldus ging mede van prof. Polderman de oprichting uit van het toenmaals zeer opgemerkte tijdschrift „Het Roode Zeil” (Brussel-Amersfoort), dat er naar streven wou in „kunst—letteren—leven” een nieuw geluid te doen weerklinken. Overigens vroeger reeds, van vóór 1914-18, vertoonde hij een drukke werkzaamheid in een niet onbelangrijk tijdschrift van toen, „La Société Nouvelle”: hij vulde daarvan onderscheiden nummers gans alleen, meestal onder allerlei deksnamen, en liet er o.m. ook enkele eigen gedichten — weer onder pseudoniem — in verschijnen, behalve lezenswaardige studies, als over Maurice Maeterlinck en Ivan Gilkin. Nog vroeger, van 1905 af, publiceerde hij in het maandblad van de vlaamsgezinde atheneumstudenten „De Goedendag” geregeld boekbesprekingen en daarnaast literaire essays, welke hij gemeenlijk met F.F.A. of met F. Afraja ondertekende.

In veel latere jaren heeft hij als scheppend kunstenaar minstens vijf uitvoerige toneelstukken geschreven, die in handschrift bewaard bleven.

Gedurende zijn verblijf in Engeland was hij medewerker van de Londense „Poetry Review”.

De tweede wereldoorlog 1940-45 zette prof. Polderman terug aan zijn heil over de grenzen te zoeken en liet hem tenslotte in Zuid-Amerika belanden. Lesgevend bracht hij zijn laatste levensjaren in Brazilië door. Hij schreef er artikelen voor een tijdschrift, uitgegeven door de scheikundige laboratoria Roche. Daarenboven gaf hij er na de oorlog twee boekdelen uit, waarin hij het standpunt van koning Leopold III verdedigde.

Van ginder is hij wegens zijn onverhoeds te wankel geworden gezondheid niet meer mogen wederkeren: hij look voor eeuwig de ogen op 22 oktober 1948 in de Braziliaanse hoofdstad Rio-de-Janeiro, verre van zijn geboortegrond, verre van onze, zijne Rijksuniversiteit, bij wie hij zijn encyclopedisch aandoende vorming had gezocht en gevonden en waarvan hij innig heeft gehouden, verre van zijn verwanten, zijn Vlaamse vrienden en zijn vele kennissen in België.

ROBERT FONCKE.

PUBLIKATIES VAN FABRICE POLDERMAN

Een verjaring (= *J. de Geyter 75 jaar op 25 mei 1905*), in: *De Goedendag*, januari 1905, blz. 3-5.
Per Nubila Lux! (Naar aanleiding van het verschijnen der „Handelingen van het XXVIIe taal- en letterkundig kongres te Kortrijk), in: *De Goedendag*, februari 1905, blz. 2-4.

Een woordje anti-critiek (Naar aanleiding van een artikel in „Onze Tijd”, te Antwerpen, op „Een verjaring”), in: *De Goedendag*, februari 1905, blz. 19.

Aan hem! Graaf Leo Tolstoi, in: *De Goedendag*, juni 1905, blz. 3-4.

Maxim Gorki, in: *De Goedendag*, augustus 1905, blz. 4-5.

Pierre Broodcorens, in: *Nieuw Leven* (Gent), jg. III (1910), blz. 233-242.

Fransch-Belgische Letterkunde: De Fransche letteren in België in 1910: I. De dichtkunst, in: *De Boomgaard* (Antwerpen-Amsterdam); mei 1911, blz. 350-358; — II. *De roman*, *ibid.*, juli, blz. 501-505; — III. *Het tooneel en de kritiek*, *ibid.*, augustus 1911, blz. 557-562.

Kantteekeningen: ...Engelsche Letteren: Bernard Shaw. — Heartbreak House, in: *Het Roode Zeil*, 15 maart 1920, blz. 42-46.

Medewerking aan het tijdschrift „La Société Nouvelle”.